

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પુરણ ચંદ નાંગિયા

વિરુદ્ધ

નેશનલ ફર્ટીલીઝર્સ લિમિટેડ.

ઓક્ટોબર ૮, ૨૦૦૩

[માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તિ શ્રી વી. એન.ખરે

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તિ શ્રી એસ. બી. સિંઘા]

મધ્યસ્થતા:

મધ્યસ્થી-નિમણૂક-એવોર્ડને એવોર્ડ રકમ સ્વીકારાયા બાદ અધિકારક્ષેત્ર નથી

તેવા ગ્રાઉન્ડ ઉપર પડકારવામાં આવ્યો હતો-મેઈન્ટેનેન્સીલીટી-વર્ક કોન્ટ્રાક્ટ-

જે કોઈ પણ વિવાદના સંદર્ભ માટે જનરલ મેનેજર અથવા ડે. મેનેજર, જો પ્રથમ ઉપલબ્ધ ન હોય તો-પક્ષકારો વચ્ચે વિવાદ ઊભો થયો હોય તો ડે. જનરલ મેનેજરે આબિટ્રેશનમાં પ્રવેશ કર્યો અને તે જ સ્વીકારનારા કોન્ટ્રાક્ટરને ચોક્કસ રકમ એનાયત કરી-બાદમાં, કોન્ટ્રાક્ટરે એવોર્ડને અધિકારક્ષેત્ર વિનાનો અને રદબાતલ તરીકે પડકાર્યો કારણ કે જનરલ મેનેજરને બદલે, નાયબ. જનરલ મેનેજરે રેફરન્સ-ફિલ્ડમાં પ્રવેશ કર્યો, કોન્ટ્રાક્ટરે આબિટ્રેટરના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્પષ્ટ રીતે રજૂઆત કરી છે અને કોઈપણ આરક્ષણ વિના એનાયત કરેલી રકમ પણ સ્વીકારી છે, તે એવોર્ડને પડકાર આપી શકતો નથી-જનરલ મેનેજરની એકમાત્ર આબિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, પરંતુ કોન્ટ્રાક્ટરે તેમની પાસેથી ન્યાય મેળવવાની આશંકા વ્યક્ત કરી હોવાથી, નાયબ. જનરલ મેનેજરે સંદર્ભ દાખલ કર્યો-કરારની શરતોમાં સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હોવાથી અને જનરલ મેનેજર ઉપલબ્ધ ન હોવાથી, નાયબ. જનરલ મેનેજર આબિટ્રેશનમાં પ્રવેશવા માટે સક્ષમ હતા.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:

સિવિલ અપીલ નંબર ૧૯૯૬/૧૯૯૮.

વિવિધ બાબતોમાં મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૨૯.૪.૯૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.એ. No.૧૧૬/૧૯૯૬.

અપીલકર્તા તરફથી શ્રીમતી સંગીતા કુમાર માટે વિજય કુમાર.

સામાવાળા માટે કે. એન. ભટ્ટ અને ઘનશ્યામ જોશી.

કોર્ટે નીચે મુજબનો હુકમ આપ્યો :

અહીં અપીલકર્તાએ પ્રતિવાદી-નેશનલ ફર્ટિલાઇઝર્સ લિમિટેડ સાથે રસ્તાઓ, પુલો/પુલિયાઓ, પેડેસ્ટ્રેન રસ્તાઓ અને ગટર વ્યવસ્થા વગેરેના નિર્માણ માટે કરાર કર્યો હતો. આ સમજૂતી લેખિત હતી. એવું લાગે છે કે અપીલકર્તા અને સામાવાળા વચ્ચે વિવાદ ઊભો થયો છે, જેના પરિણામે અપીલકર્તા મધ્યસ્થીની નિમણૂક માટે અદાલતમાં ગયા હતા. કોર્ટે કરારની કલમ ૫૯ ની દ્રષ્ટિએ એકમાત્ર મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરી હતી, જેણે મધ્યસ્થી દ્વારા વિવાદનું સમાધાન પૂરું પાડ્યું હતું. એવું લાગે છે કે વિજયપુરના ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટીરીયલ્સ) એ સંદર્ભમાં સામેલ થયા હતા અને ૯ નવેમ્બર, ૧૯૯૨ ના રોજ ગુનાના જિલ્લા ન્યાયાધીશને પોતાનો ચુકાદો સુપરત કર્યો હતો. અહીં અપીલકર્તાએ એવોર્ડ સ્વીકાર્યો હતો અને ૬૯,૫૨૪,૦૪ રૂપિયા મેળવ્યા હતા. જો કે, તેમણે ગુના જિલ્લા ન્યાયાધીશની અદાલત સમક્ષ વાંધો દાખલ કર્યો હતો કે એવોર્ડ અધિકારક્ષેત્ર વગરનો છે, કારણ કે જનરલ મેનેજર કે જેમને એકમાત્ર મધ્યસ્થી તરીકે નિયુક્ત

કરવામાં આવ્યા હતા, તેમના બદલે ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટિરિયલ્સ) સંદર્ભમાં સામેલ થયા હતા અને તેથી, ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટિરિયલ્સ) દ્વારા આપવામાં આવેલ એવોર્ડ કોઈ અધિકારક્ષેત્ર વગરનો હતો અને તે રદબાતલ છે. કોર્ટ દ્વારા ઉપરોક્ત વાંધાને એ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ એવોર્ડ સ્વીકાર્યા પછી, મધ્યસ્થીને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હોવાના આધાર પર તેને પડકારી શકાય નહીં. ત્યારબાદ અપીલકર્તાએ હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી હતી. હાઈકોર્ટે પણ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંમત થઈ અને અપીલને ફગાવી દીધી. તે હાઈકોર્ટના ઉપરોક્ત ચુકાદાની વિરુદ્ધ અપીલકર્તા અમારી સમક્ષ અપીલમાં આવેલ છે.

અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળ્યાં. અમારા વિચારણા માટે ફક્ત બે પ્રશ્નો ઉભા થાય છે: (૧) એકવાર અપીલકર્તાએ એવોર્ડ સ્વીકાર્યા પછી, શું તે તેના માટે એ આધાર પર પડકારવા માટે ખુલ્લું છે કે મધ્યસ્થીને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હતું અને, (૨) ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટિરિયલ્સ) સક્ષમ હતા કે નહીં અથવા મધ્યસ્થીમાં પ્રવેશવાનો અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે કે કેમ.

જ્યાં સુધી પ્રથમ પ્રશ્નની વાત છે, ત્યાં સુધી તે વિવાદિત નથી કે અપીલકર્તાને તે રકમ મળી ગયેલ હતી, જે તેને એવોર્ડ હેઠળ મળવાની બાકી હતી અને એકવાર અપીલકર્તાએ સ્પષ્ટ રીતે અને અનામત વિના એવોર્ડ માટે રજૂઆત કરી દીધી

હોય, તો તે એવોર્ડને પડકારી શકે નહીં. અમે રેકૉર્ડ વંચાણે લીધુ અને જોયું કે અપીલકર્તાએ આર્બિટ્રેટરના અધિકારક્ષેત્રને સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર કરેલ હતો. તેમણે કોઈપણ અનામત વિના એવોર્ડના આધારે એનાયત કરેલી રકમ પણ સ્વીકારી હતી. જો અપીલકર્તા ચુકાદાને પડકારવા ઈચ્છતો હોત, તો તે આમ કરવાનો પોતાનો અધિકાર સુરક્ષિત રાખી શક્યો હોત, પરંતુ તેના દ્વારા મોકલવામાં આવેલા પત્રોમાં આવું કોઈ અનામત કરવામાં આવ્યું ન હતું. આ મામલાના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, એ હકીકત અંગે કોઈ શંકા નથી કે અપીલકર્તાએ એવોર્ડ માટે રજૂઆત કરી હતી અને એવોર્ડને પડકારવાનો અપીલકર્તાને અધિકાર નથી. આ કારણોસર, અમે અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વકીલશ્રીની પ્રથમ દલીલને નકારી કાઢીએ છીએ.

જ્યાં સુધી બીજા પ્રશ્નનો સંબંધ છે, અમે કરારની કલમ ૫૯ નો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ, જે નીચે મુજબ છે:

" ૫૯.૧ (અ) કરારમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, અગાઉ ઉલ્લેખિત સ્પષ્ટીકરણો, ડિઝાઇન રેખાંકનો અને સૂચનાઓના અર્થને લગતા તમામ પ્રશ્નો અને વિવાદો અને કામ પર ઉપયોગમાં લેવાતી કારીગરી અને સામગ્રીની ગુણવત્તા અથવા અન્ય કોઈ પ્રશ્ન અંગે, કરાર, ડિઝાઇન, રેખાંકનો, વિશિષ્ટતાઓ, અંદાજો, સૂચનાઓ, આદેશો અથવા કામોને લગતી અન્યથા આ શરતો,

અથવા કાર્યની પ્રગતિ દરમિયાન અથવા પૂર્ણ થયા પછી અથવા ત્યજી દેવાયા પછી તેનો અમલ અથવા અમલ કરવામાં નિષ્ફળતા, તેમાંથી ઉદ્ભવતા અથવા તેનાથી સંબંધિત કોઈપણ પ્રશ્નો NEL ના જનરલ મેનેજરને મધ્યસ્થી માટે મોકલવામાં આવશે અને જો જનરલ મેનેજર કાર્યવાહી કરવામાં અસમર્થ અથવા અનિચ્છા ધરાવતા હોય, તો NEL ની નોકરીમાં કાર્યરત હોય અને ડેપ્યુટી મેનેજરના હોદાથી નીચે નહીં તેવા અને જનરલ મેનેજર દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલ વ્યક્તિને કે જેઓ મધ્યસ્થી માટે કામ કરવા તૈયાર હોય તે વ્યક્તિને મધ્યસ્થી માટે રીફર કરવામાં આવશે.

ગુનાના સિવિલ કોર્ટના ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ શ્રીએ ઉપરોક્ત કલમ 59 ને આધીન રહીને કોર્પોરેશનના જનરલ મેનેજરની નિમણૂક કરી હતી. તે વિવાદમાં નથી કે અપીલકર્તા દ્વારા એવી આશંકા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી કે જો જનરલ મેનેજરની મધ્યસ્થી તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવશે, તો તેને ન્યાય નહીં મળે. સંભવતઃ, ઉપરોક્ત આધાર પર ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટીરીયલ્સ) એ સંદર્ભમાં સામેલ થયેલ. કરારની કલમ ૫૯ ની શરતોમાં સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમને ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટીરીયલ્સ) ના સંદર્ભમાં પ્રવેશવાની બાબતમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા દેખાતી નથી કારણ કે એકવાર જનરલ મેનેજર ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે, ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટીરીયલ્સ) લવાઈમાં પ્રવેશવા માટે સંપૂર્ણપણે સક્ષમ હતા અને આમ,

અપીલકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલ વાંધો કે ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર (મટિરિયલ્સ) ને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હતું તે રદ કરવામાં આવે છે.

આ બધા કારણોસર, અમને અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા જણાઈ આવતી નથી. જેથી અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તે મુજબ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*